

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ
ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА**

Факультет Педагогічний

Кафедра початкової освіти та освітніх інновацій

СИЛАБУС

АКАДЕМІЧНЕ КРАСНОМОВСТВО ВЧИТЕЛЯ

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)
Освітньо-професійна програма «Початкова освіта»
Спеціальність А3 Початкова освіта
Галузь знань А Освіта

Затверджено на засіданні кафедри Протокол
№1 від 26 серпня 2025 року.

Івано-Франківськ – 2025

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Академічне красномовство вчителя
Викладач (-і)	проф. Білавич Г.В.
Контактний телефон викладача	
Е-mail викладача	ifosuhcvas@gmail.com
Формат дисципліни	Очний/заочний
Обсяг дисципліни	<u>3</u> кредити ЄКТС, <u>90</u> год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	Середа, 13.30, ауд. 704.
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<u>Предметом</u> вивчення навчальної дисципліни є мовно-риторична діяльність майбутнього фахівця. Вивчення дисципліни «Академічне красномовство вчителя» сприятиме вдосконаленню рівня спілкування майбутніх педагогів, а також формуванню в них комунікативних навичок та високого рівня професійних здібностей. Ораторське мистецтво поглиблює знання про умови, форми і засоби ефективної мовленнєвої комунікації у подальшій професійній діяльності, а також розширює можливості для самовираження особистості і підвищує ефективність мовленнєвого впливу на інших людей. Курс «Академічне красномовство вчителя» належить до професійно зорієнтованих навчальних дисциплін, вивчення яких допоможе глибше опанувати фахові дисципліни. Сучасний фахівець має стати справжнім майстром своєї справи з належним рівнем знань і вмінь у сфері педагогічної діяльності. Необхідною умовою досягнення високої професійної підготовки, педагогічної техніки, майстерності педагога є оволодіння основами ораторського мистецтва. Вивчення цього курсу передбачає підвищення у студентів рівня мовної освіти, фундаментальними складниками якої є риторична культура – мистецтво переконувальної мовної діяльності, мистецтво красномовства, зокрема академічного. Курс передбачає розв’язання низки завдань фундаментальної підготовки майбутніх фахівців. Він має міждисциплінарний характер, позаяк включає знання з культури і техніки мовлення, української мови та української літератури, теорії літератури, сценічного мистецтва, філософії, логіки тощо. Теоретична підготовка передбачає засвоєння студентами необхідних знань і здійснюється в процесі лекційних занять (10 год). Практична підготовка (20 год) спрямована на формування в майбутніх фахівців риторичних навичок та вмінь, що здійснюється в процесі практичних занять. Одне із завдань курсу – підготувати студентів до написання й виголошення академічної промови під час публічного захисту курсової/бакалаврської роботи.	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	

Мета курсу - формувати риторичну культуру студента як складник його професіограми. **Основними цілями** курсу є: гармонійно розвивати творчу особистість студента, його мовленнєву культуру; ознайомити із основними законами, жанрами риторики як науки, найкращими надбаннями ораторського мистецтва минувшини та сьогодення; розвивати мисленнєво-мовленнєву діяльність майбутніх бакалаврів педагогічної освіти; формувати полемічне мистецтво, навички у сфері академічного красномовства, підготувати здобувачів вищої освіти до публічного захисту кваліфікаційної роботи.

4. Програмні компетентності та результати навчання

Інтегральна компетентність: Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання початкової освіти з розумінням відповідальності за свої дії.

Загальні компетентності:

ЗК-1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК-2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК-4. Здатність працювати в команді, міжособистісної взаємодії.

ЗК-5. Здатність виявляти, ставити та розв'язувати проблеми.

ЗК-6. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

Фахові компетентності:

СК-1. Здатність спілкуватися державною та іноземною мовами як усно, так і письмово.

СК-2. Здатність орієнтуватися в інформаційному просторі, компетентності: використовувати відкриті ресурси, інформаційно-комунікаційні та цифрові технології, оперувати ними в професійній діяльності.

СК-3. Здатність до інтеграції та реалізації предметних знань як основи змісту освітніх галузей Державного стандарту початкової освіти: мовно-літературної, математичної, природничої, технологічної, інформатичної, соціальної і здоров'язбережувальної, громадянської та історичної, мистецької, фізкультурної. проєктувати та реалізовувати науково-експериментальну діяльність у системі початкової освіти в широких мультидисциплінарних контекстах.

СК-7. Здатність до моделювання змісту відповідно до очікуваних результатів навчання, добору оптимальних форм, методів, технологій та засобів формування ключових і предметних компетентностей молодших школярів у процесі вивчення освітніх галузей Державного стандарту початкової освіти: мовно-літературної, математичної, природничої, технологічної, інформатичної, соціальної і здоров'язбережувальної, громадянської та історичної, мистецької, фізкультурної.

СК-12. Здатність доносити до фахівців і нефахівців інформацію, ідеї, проблеми, рішення, власний досвід та аргументувати їх на засадах партнерської взаємодії в умовах початкової школи.

Результати навчання.

ПР-01 Організовувати монологічну, діалогічну та полілогічну форми спілкування з молодшими школярами, іншими учасниками освітнього процесу, представниками громади, поважаючи права людини та суспільні цінності; формувати судження, що враховують соціальні, наукові та етичні аспекти.

ПР-04 Спілкуватися із професійних питань засобами державної та іноземної мов в усній та

письмовій формі, застосовувати в освітньому процесі прийоми збагачення усного й писемного мовлення молодших школярів.

ПР-06 Інтегрувати та використовувати академічні предметні знання як основу змісту освітніх галузей Державного стандарту початкової освіти (мовно-літературної, математичної, природничої, технологічної, інформатичної, соціальної і здоров'язбережувальної, громадянської та історичної, мистецької, фізкультурної) та трансформувати їх у різні форми.

ПР-07 Планувати та здійснювати освітній процес з урахуванням вікових, індивідуальних, особливостей молодших школярів, забезпечувати розвиток пізнавальної діяльності учнів, формувати в них мотивацію до навчання.

ПР-09 Планувати та організовувати освітній процес у початковій школі, позаурочні й позашкільні заняття та заходи, використовуючи різні організаційні форми навчання та типи занять, із дотриманням принципу науковості та вимог нормативних документів початкової школи.

ПР-12 Застосовувати методи та прийоми навчання, інновації, міжпредметні зв'язки та інтегрувати зміст різних освітніх галузей в стандартних і нестандартних ситуаціях професійної діяльності в початковій школі, оцінювати результативність їх застосування.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	12

семінарські заняття / практичні / лабораторні		18		
самостійна робота		90		
Ознаки навчальної дисципліни				
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий	
4	Початкова освіта	2	Вибірковий	
Тематика навчальної дисципліни				
Тема		кількість год.		
		лекції	заняття	сам. роб.
Тема 1.Вступ. «Академічне красномовство вчителя» як навчальна дисципліна.		2	2	10
Тема 2.Мовленнєва культура вчителя початкової школи як складник його риторичної культури.		2	4	6
Тема 3. Монологічне й діалогічне академічне красномовство вчителя.			4	10
Тема 4. Жанри ораторського мистецтва. Академічне красномовство.		2	2	10
Тема 5. Публічний виступ.		2	4	10
Тема 6. Розділи класичної риторики. Ефективна риторична діяльність учителя.		2	4	14
6. Система оцінювання навчальної дисципліни				
Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	Виконання завдань пізніше встановленого терміну визначаються п. 5 Положенням про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти ДВНЗ “Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника” (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом № 212 від 06.04.2021 р.) https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2021/04/isinuvannia_nove2.pdf Неприпустимою є невідповідна поведінка під час заняття. За умов дистанційного навчання студенти працюють з увімкненими камерами. Студент може отримати додаткові бали згідно з « Положенням про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти ДВНЗ “Прикарпатського національного університету ім. Василя			

	Стефаника ” (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом № 212 від 06.04.2021 р.) Додаткові бали отримують студенти за участь у науковому гуртку «Мовні екологи», у роботі «Університету обдарованої дитини» (УОД), які є платформою для застосування здобутих риторичних знань, умінь і навичок у практичній діяльності, роботі зі школярами. Рейтинг успішності студента складається з його активності на лекційних і практичних заняттях, отриманих балів за виконання самостійної роботи, письмових (тестових) та творчих робіт. Ураховується участь студентів у науково-дослідницькій роботі (підготовка тез, підготовка наукових статей, підготовка доповідей на науково-практичну конференцію, участь у роботі наукового гуртка тощо) – до 10 заохочувальних балів.
Вимоги до письмових робіт	Студент повинен, окрім теоретичних знань, демонструвати вміння їх практичного застосування, ідеться про навички усного (публічного) мовлення, риторичної культури, володіння навичками виразного читання, вербальної та невербальної культури, академічного красномовства, тому на практичних заняттях переважає усне мовлення, зокрема й відпрацювання пропущених практичних занять відбувається винятково в усній формі (а не дистанційно в тестовій формі!) у процесі індивідуальної бесіди під час годин, відведених на консультування студентів. Результати самостійної роботи студентів перевіряються упродовж навчальних сесій навчання. Обов'язковим для отримання допуску до заліку є виконання самостійної роботи в повному обсязі, написання контрольної роботи (20 балів) та відпрацювання практичних занять (10 балів). При виставленні рейтингового підсумкового балу (так званий поточний контроль – 50 балів) ураховується присутність студента на заняттях, його активність під час практичних занять; відсутність чи наявність плагіату під час виконання самостійної роботи, а також результати відпрацювання з пропущених із поважної причини занять. За потреби студент може отримати індивідуальні онлайн консультації через вайбер, зум, телефонічно. Контактні дані для онлайн допомоги та консультування: ifosuhevas@gmail.com Оцінювання протягом семестру проводиться у формі мікрОВикладання (демонстрація та аналіз навичок з ораторського мистецтва, аналіз відео та аудіоматеріалів, мультимедійної презентації, аналіз авторських промов). Усі роботи повинні бути виконані самостійно. Індивідуальні завдання, схожі між собою, а також плагіат будуть відхилені.
Умови допуску до підсумкового контролю	Виконання 50% запропонованих завдань.

Підсумковий контроль	Форма контролю – залік. Форма складання - усна, письмова. Контрольна робота – форма підсумкового контролю. Вона складається з виконання тестових завдань до курсу «Основи ораторського мистецтва» (20 балів), підготовки папки з ораторськими промовами (20 балів), виголошення академічної промови (тема – публічний виступ на захисті магістерської роботи) (10 балів).
----------------------	--

7. Політика навчальної дисципліни

Письмові роботи: передбачено виконання тестових завдань, а також підготовка папки зі зразками ораторських промов.

Академічна доброчесність: Очікується, що студенти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлюючи наслідки її порушення, що визначається Положенням про запобігання та виявлення плагіату у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» <https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату>.

Відвідування занять: Студент зобов'язаний відпрацювати пропущене заняття, відповідно до Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти ДВНЗ «Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника» https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2021/04/isinuvannia_nove2.pdf»)

Відвідування занять є важливим складником навчання. Очікується, що всі студенти відвідують лекції і практичні заняття курсу. Обов'язкове відпрацювання у формі: усного та письмового опитування, виконання тестів, підготовки творчих проєктів.

Студенти повинні виявити достатній рівень теоретичних знань з пропущеної теми, а також показати вміння їх практичного застосування. Відпрацювання пропущених занять відбувається у формі індивідуальної бесіди під час годин, відведених на консультування студентів. Якщо студенти претендують на позитивну оцінку, необхідно виявляти активність і комунікабельність на кожному занятті, бути готовим до імпровізації та творчості.

Неформальна освіта: Перезарахування результатів передбачене згідно з «[Положенням про порядок зарахування результатів неформальної освіти у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»](https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2021/02/neformalna_osvita.pdf) https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2021/02/neformalna_osvita.pdf :

8. Рекомендована література

Академічна риторика : навч. посіб. для студентів вищих навчальних закладів / Автор. колектив: Сивачук Н. П., Снігур І. М., Санівський О. М. Умань : Видавничо-поліграфічний цент «Візаві», 2013. 375 с.

Білавич Г. Основи риторики і красномовства. Навчальний посібник. Івано-Франківськ: НАІР, 2016. 120 с.

Білавич Г. Екологія українського наукового мовлення. Монографія. Вид. 2-ге, доп. Івано-Франківськ : НАІР, 2020. 340 с.

Білавич Г. Основи ораторського мистецтва. Навчально-методичний посібник. Івано-Франківськ, 2008. 180 с.

Білавич Г. Формування мовленнєвої обізнаності майбутніх педагогів. Навчально-методичний посібник. Івано-Франківськ : ПП «ТУР-ІНТЕЛЕКТ», 2014. 60 с.

Білавич Г., Лисечко Т., Стамбульська Т. Наголошуймо правильно! Івано-Франківськ,

2013. 135 с.

Білавич Г., Лисечко Т., Стамбульська Т. Говорімо українською мовою правильно! Івано-Франківськ, 2012. 60 с.

Кацавець Р. С. Ораторське мистецтво: підручник. 2-ге вид., доп. К.: Алерта, 2018. 216 с.

Ораторське мистецтво: навч.-метод. посіб. для самостійної роботи та семінарських занять / Уклад.: М.П. Требін, Г.П. Клімова, Г.Ю. Васильєв та ін. Х. : Право, 2013. 40 с.

Ораторське мистецтво: підручник / М. П. Требін, Г. П. Клімова, Н. П. Осипова [та ін.] ; за ред.: М.П. Требіна, Г.П. Клімової. 2-ге вид. Х.: Право, 2015. 208 с.

Карнегі Д. Учись виступати публічно і впливати на широке коло людей. К., 2000. 421 с.

Мацько Л.І. Риторика. К.: Вища школа, 2003. 216 с.

Спанатій Л.С. Риторика. К. : Видавничий Дім «Ін Юре», 2008. 290 с.
248 с.

Коваленко С. Сучасна риторика. Навчально-практичний посібник. Тернопіль, 2007. 180 с.

Колотілова Н.А. Риторика. К., 2007. 232 с.

Новий правопис української мови 2019 рік <https://osvitoria.media/experience/novyj-pravopys-povnyj-tekst-ta-osnovni-zminy/>

Онуфрієнко Г.С. Риторика. Навч. пос. К.: Центр навчальної літератури, 2008. 592 с.

Сагач Г. Риторика. К., 2000. 565 с.

Пономарів О. Культура мови. Мовностилістичні поради. К.: Либідь, 1999. 238 с.

Викладач: **Білавич Г.В.**, професор кафедри початкової освіти та освітніх інновацій